ئاژانسی موتەبەع دەقی بریارەکانی هەشتەمین دانیشتنی ئاسایی ئەنجومەنی وەزیران بڵاودەکاتەوە

سەرەکی ئەنجومەنی وەزیران محەمەد شیاع سودانی سەرەکایەتی هەشتەمین دانیشتنی ئاسایی ئەنجومەنی وەزیرانی کرد کە تیایدا گفتوگۆ لەسەر بارودۆخی گشتی وڵات کرا، هەروەها تاوتوێی ژمارەیەک دەسپێکی خزمەتگوزاری و ئابووری و کۆمەڵایەتی کرا، جگە لە گفتوگۆکردن لەسەر بابەتەکانی سەر خشتەی کار و بڕیاردانی پێویست لەو بارەیەوە.

ئەنجومەنی وەزیران بەردەوام بوو لە دەرکردنی ئەو بڕیارانەی کە یارمەتیدەرن بە تەواوکردنی ئەو پرۆژانەی کە چەندین ساڵە دواکەوتوون لەگەڵ چارەسەرکردنی ئەو کێشانەی کە هووبەووی جێبەجێکردن دەبنەوە و ئەمانەی خوارەوە دەرکران:

یەکەم/پەسەندکردنی ئەمانەی خوارەوە:

1. زیادکردنی بڕی یەدەگ بە پێژەی (دروستکردنی نەخشەیەکی 100 قەرەوێیی لە ناحیەی سفوان) بە پێژەی (6.811%) بە ئەوەی ببێتە (16.81%) لەبری (9.999%).

2. زیادکردنی تێچووی گشتی پێژەکە بە ئەوەی ببێتە (52,953,041,924 دینار)، لەبری (49,942,711,000

دینار) تەنها، وە بەژێی (6.027%) لە کەی گشتی پێژەکە.

3. فەرمانی پاشکەوت بە شوێنی نیشتنەوەی فەکەی تایبەت بە حاڵەتە سەختەکانی نەخۆشی، نەخراوەتە چوارچێوەی زیادبوونی تەچووی گشتی پێژەکەود، چونکە لە نەو ڕاسپاردەکانی کەنوسی لیژنەکەدا پەسەند نەکرا.

4. پارێزگای بەسرە وردبینی و دروستی ئەو داتایانە لەئەستە دەگرێت کە پەشکەش بە وەزارەتی پلاندانان و گونجاوی نرخەکان کراون.

5. پارێزگای بەسرە وریا بێت لە ئامادەکردنی خشتەی بەی پێژەکان لە داهاتوودا.

دووەم:

1. زیادکردنی بەی یەدەگ بە ڕێژەی (8.5348%) بە ئەوەی ببێتە (14.819%) لەبری (6.2847%)، فەرمانی پاشکەوت جێبەجێکراو پێکهاتووە لە (جێبەجێکردنی هەی گواستنەوە و شقامی بەرەوبردن و ئابووری و شقامی سینالکە و شقامی ئەمپی و نجیبە) ، کە لە چوارچێوەی پێژە سەرکەکدایە (جێبەجێکردنی هەی گواستنەوە و شقامی بەرەوبردن و ئابووری و شقامی سینالکە و شقامی ئەمپی و نجیبە).

2. زیادکردنی تەچووی گشتی پێژە سەرکییەکە بە (7،038،716،553 دینار) تەنها بە ئەوەی ببێتە (99،863،095،093 دینار) تەنها لە بری (92،824،378،540 دینار) کە نوێنرایەتی (ڕێژەی (8.9559%) دەکات لەسەر تەچووی هەموارکراو بە ڕێژەی (27.0647%)، لەسەر تەچووی پەسەندکراوی پرۆژە سەرکییەکە.

3. جێگیرکردنی پەشلکارییەک لەسەر پارێزگای بەسرە بە جێبەجێکردنی فەرمانی پاشکەوت بە ڕێژەی (6.2847%)، لە کاتێکدا بەی یەدەگی بەردەست دوای ڕەوانکردن (5.202%)، کە لە دەرەوەی دەساتی پارێزگاکەیە و وەزارەتی پلاندانان لە کاتی خەیدا لە هەموارکردنەوەی تەچوون ئاگادار نەکراوەتەوە.

4. جێختکردنەوە لەسەر پارێزگاری بەسرە بە وردبوونەوە لەکاتی ئامادەکردنی خشتەی بەی پرۆژەکان و بە لەبەرچاوگرتنی فراوانبوون لە داهاتوو.

سێیەم:

1. زیادکردنی بەی یەدەگ بە پێژەی (دروستکردنی بینای سەرکایەتی زانکۆی تەلعەفەر) بە ڕێژەی (55.480%) تا ببێت بە (65.5%) دوای نزیککردنەوە، لەبری (10%).

2. زیادکردنی تەچووی گشتی پێژە سەرکییەکە کە لە بەگەی (1) ی سەرەوە ئاماژەی پێکراوە، بە (1،441،768،496 دینار) تەنها بە ئەوەی تەچووکەی ببێتە (4،441،768،496 دینار) تەنها لە بری (3 ملیار دینار) ، بە زیادکردنی (48.058%).

3. جێگیرکردنی پەشلکارییەک لەسەر پارێزگای نەینەوا، کە دەرکردنی فەرمانی پاشکەوت لەخە دەگرێت بەبە ئەوەی سنوورەکی دارایی بە تەرخان بکرێت بەپێی گرەبەستی ڕەوانکردن، لەگەڵ بەک لەوە زیاترە

کە وەزارەتی پلاندانان ئاماژەی پێ کردووە.

چوارەم:

1. زیادکردنی ژمارەی یەدەگ بە بەندەرایەتی (نەژەنکردنەوە و پەرەپێدانی یاریگای ئەمپی کەرکوک / پێدانی کلیل) کە لە چوارچێوەی پرۆژەکەدا هاتووە (نەژەنکردنەوە و پەرەپێدانی یاریگای ئەمپی کەرکوک / پێدانی کلیل) ، بەژەی (24.62%) دوای نزیککردنەوەی جێبەجێکردنی ئەو دووانە داواکاری یەدەگ، یەکەم (5,114,965,550) دینار، دووەم (954,644,000 دینار، دەبەتە (49.62%) لەبری (25%).

2. زیادکردنی تێچووی گشتی پرۆژەی (نەژەنکردنەوە و پەرەپێدانی یاریگای ئەمپی کەرکوک / پێدانی کلیل) بە ئەوەی ببەتە (38،856،846،460 دینار) لەبری (33،500،000،000) دینار، بە ژەی زیادکردنی (15.99%) لەسەر کەی تێچووی دەستکاریکراو و (159.04%) لەسەر تێچووی پەسەندکراو.

3. ئاماژە پێکردنی پەشێلکارییەک لەسەر وەزارەتی وەرزش و لاوان بەهەی چوونە ناو پابەندبوونی گرێبەستەکانی پرۆژەکەوە بە تێچوییەک زیاتر لە کەی گشتی، بەبێ بەدەستهێنانی ڕازامەندی پێویست.

پێنجەم:

1. زیادکردنی تێچووی گشتی پرۆژەی (ئاوی کوت - واسیت) بە ژەی (33،045،423،530) دینار، بە ئەوەی ببەتە (157،016،423،530) دینار لە بری (123،971،000،000) دینار، بە ژەی زیادبوونی (26.

66%) دوای نزیککردنەوەی تێچووی گشتی هەموارکراو و بە ژەی (96.27%) لەسەر کەی تێچووی پەسەندکراو.

2. ئاماژە پێکردنی پەشێلکارییەک لەسەر وەزارەتی ئاودانکردنەوە و نیشتەجێبوون و شارەوانی و کارە گشتییەکان و ئاماژە پێکردنی پەشێلکارییەک (لەسەر تێچووی ناکل) لە تێچووی گشتی زیاتر ، بەبێ ئاگەدارکردنەوەی وەزارەتی پلاندانان بە بەدەستهێنانی ڕازامەندییە سەرەتاییەکان و جێبەجێکردنی یەکێک لە فەرمانە یەدەگەکان لە چوارچێوەی دەسەڵاتی لایەنی گرێبەستەکە لەو کاتەدا بە هەژمارکردنی ژەژی یەدەگ (10%) بەپێی ڕێنمایی و دەسەڵاتەکانی جێبەجێکردنی خەرجییەکانی پرۆژەی وەبەرهێنان بە ساڵی 2012، بە گوێرەی ساڵی ڕەوانکردن، ژەژی فەرمانە یەدەگەکانی جێبەجێکراو گەیشتە (7.62%) لەسەر تێچووی ڕەوانکردن، سەرەڕای بوونی زیادەیی و چارەسەرنەکردنی.

شەشەم:

1. زیادکردنی تێچووی گشتی پرۆژەکە بە دامەزراندنی پرۆژەی ئاو بە توانای 1200 مەتر سێجا لە کاتژمێرێکدا لەگەڵ هەی گەیاندن بە ناوچەکانی شامیە لە شاری ناسریە بە بەی (5,998,249,000 دینار)

و بە زیادکردنی (85.7%) لە ئەنجامی پەرەپێدانی پێکهاتەی ئامێر و هێزی گواستنەوە بە گەیاندنی ئاو بە شاری گەشتیاری ئور و فەرکەخانەی مەدەنی ناسریە لە چوارچێوەی پێکهاتەکانیدایە.

2. هەموارکردنەوەی ناوی ئێو پرۆژەیەی کە لە بڕگەی (1)ی سەرەوە ئاماژەی پێکراوە بە ئێوەی ببەتە (دروستکردنی پەژێیەکی ئاو بە توانای 1200 مەتر سێجا لە کاتژمێرێکدا لەگەڵ دوو هێزی گەیاندن بە ناوچەکانی شامیە لە شاری ناسریە و شاری ئوری گەشتیاری و فەرکەخانەی مەدەنی ناسریە، هاوتا لەگەڵ کارە جێبەجێکراوەکان).

لە درێژەپێدانی ڕەبازی حکومەت بە چاکسازی ئابووری و ئیداری، ڕاسپاردەی ئەنجومەنی وەزیرانی ئابووری ژمارە (241089ق) لەسەر یەکخستنی ڕەوشەنەکانی هاوردەکردنی ئەتەمبێل لە هەموو خاڵە سنووریەکان پەسەندکرا، بە ڕەچاوکردنی تێبینیەکانی ئەنجومەنی وەزیرانی ئابووری لەسەر چەند بڕگەیەکی لیژنەی فەرمانی دیوانی (23558 ی ساڵی 2023) و یاداشتنامەی فەرمانگەی یاسایی لە ئەمینداریەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران و بەیارەکە لە ماوەی 6 مانگی کارپێکردنیدا پێداچوونەوەی بە دەکرێت.

هەر لە هەمان چوارچێوەدا، ئەنجومەنی ڕاسپاردەکانی ڕاپۆرتی کۆتایی لیژنەی فەرمانی دیوانی(23559 لە ساڵی 2023) پەسەند کرد سەبارەت بە شوێنکردنەوەی گومرگی، بە ڕەچاوکردنی ڕاسپاردەی ئەنجومەنی وەزیران بە ئابووری ژمارە (24004) لە 14ی کانوونی دووەمی 2024 و تێبینیەکانی فەرمانگەی یاسایی لە ئەمینداریەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران، بە مەرجێک ئێو لایەنانەی لە ڕاسپاردەکەدا ئاماژەیان پێکراوە میکانیزمەکان لە ماوەی 30 ڕۆژی کارکردندا دابنێن و پێشکەشی ئەنجومەنی وەزیرانی ئابووری بکەن بە پەسەندکردن ڕەچاوکردنی پابەندبوون.

بە ئامانجی درێژدان بە ڕەکارەکانی پارەدانی ئەلیکترۆنی، ئەنجومەنی وەزیران ڕەزامەندی دەربڕی لەسەر دەرکردنی سیستەمی خزمەتگوزاریەکانی پارەدانی ئەلیکترۆنی بە ساڵی 2024 ، لەسەر بنەمای بڕگەکانی دەستوور، بە ڕەچاوکردنی تێبینیەکانی فەرمانگەی یاسایی لە ئەمینداریەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران، هەروەها دووبارە پێداچوونەوە بە وشەکانی هەندێک لە دەقەکانی ئێو لیژنەیەی کە لە فەرمانگەی یاسایی لە ئەمینداریەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران و بانکی ناوەندی و تەکنەلۆژیای زانیاری و لایەنە پەیوەندیدارەکانی دیکە و دەستەی ڕاوێژکاران پێکهاتووە.

هەروەها ئەنجومەنەکە ڕەزامەندی دەربڕی لەسەر بەدەرکردنی ئامێری تاقیگە و کەرەستە و

پەداویستیەکانی پێویست بە هاوردەکردنی زێڕ و کانزا بەنرخەکان لەو شوازانەی گرەبەستکردن کە لە ڕێنماییەکانی جێبەجێکردنی گرەبەستە حکومییەکاندا هاتووە (2ی ساڵی 2014) بە مەبەستی گرەبەستکردن لەگەڵ وەزارەتی پلاندانان بە شێوازی بانگهێشتکردنی ڕاستەوخۆ بە کێبڕی ئەو ئامرانەی کە لەسەروە ئاماژەیان پێکراوە لە لایەنە باوەڕپێکراوەکانی ئامادەکردن، بە تێچوونی (1526585000) دینار بە هەر فڕۆکەخانەیەک بە نوێکردنەوەی یەکەی پشکنین و نیشانەکردنی زێڕ لە فڕۆکەخانەکان، بەپێی ئەوەی لە نوسراوی وەزارەتی پلاندانانداا لە بەرواری 18ی شوباتی 2024 لە دوو قۆناغدا هاتووە، یەکەمیان بە فڕۆکەخانەکانی بەغداد و نەجەف و بەسرە و کەرکوک، دووەمیان بە فڕۆکەخانەکانی سلێمانی، هەولێر، موسڵ و زیقار.

هەروەها ئەنجومەنی وەزیران چەند تەوەرێکی دیکەی دانیشتنەکەی تاوتوێ کرد و ئەم بڕیارانەی خوارەوەی دەرکرد:

1. هەموارکردنەوەی بڕیاری ئەنجومەنی وەزیران (23224ی ساڵی 2023) بە زیادکردنی تەرخانکردنی دارایی پێویست بە بودجەی دەستەی وزەی ئەتۆمی عێراق بە ساڵانی دارایی (2024-2025) لەسەر بنەمای بڕگەکانی یاسای بودجەی فیدراڵی (13ی ساڵی 2023).

2. پەسەندکردنی ڕێشنووسی یاسای ناوبژیوانی کە لەلایەن ئەنجومەنی دەوڵەتەوە پەداچوونەوەی بە کراوە و ڕەوانەی ئەنجومەنی نوێنەران کرا لەسەر بنەمای بڕگەکانی دەستوور بە ڕەچاوکردنی تێبینیەکانی فەرمانگەی یاسایی لە ئەمینداریەتی گشتی ئەنجومەن لە وەزیران.

3. ڕەزامەندیدان لەسەر بە دەرکردنی فەرمانبەرانی دیوانی چاودێری دارایی فیدراڵی لە بڕگەکانی یاسای فڕۆشتن و بەکرێیدانی سامانی دەوڵەت (21ی ساڵی 2013) هەموارکراو، چوونکە پارچە زەویەکە بە پارێی فەرمانبەرانی فەرمانگەی ئاماژەپێکراو کەدراوە، بە ڕەچاوکردنی تێبینیەکانی فەرمانگەی یاسایی لە ئەمینداریەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران.